

Aan
Andre Timmermans, Martin Harms, Annelies Lichtenberg,
Sandra van Gaalen, Michel Labij, Solke Munneke,
Rob Witjes, Jan Boerma, Ankie Koning,
Titus Livius

cc
Jan Schellekens, RUG
Sandra Brouwer, UMCG

Onderwerp

Datum
26 September 2008
Van
KENNISCENTRUM,

Katinka van Brakel
T (020) 687 3176
Katinka.vanbrakel@uwv.nl

Harriët Havinga
T (020) 687 1962
Harriet.Havinga@uwv.nl

KM 08/14 Werkprogramma Pilot Voorspellers voor Werkhervatting

Waarom en wat

Om maatwerk te kunnen leveren aan cliënten en om re-integratiemiddelen selectief en effectief in te zetten is een goede diagnose aan de kop noodzakelijk. Bij een diagnosestelling moet niet alleen gekeken worden naar de bekende harde kenmerken van cliënten, zoals leeftijd en opleiding, maar ook naar de zogeheten "zachte" kenmerken zoals motivatie, vertrouwen in eigen kunnen, attributie en ervaren gezondheid.

Het kenniscentrum van UWV heeft sinds zijn oprichting diagnosestelling en klantprofilering op de kennisagenda staan. In samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen en Werk is er in 2006 een grootschalige enquête gehouden onder langdurig werklozen, snelle werkhervatters en werkenden. Dit onderzoek heeft inzicht in het zittend bestand WW opgeleverd en aangegeven welke factoren relevant zijn, waaruit indicaties zijn af te leiden voor voorspellers voor werkhervatting. Deze inzichten worden nu al gebruikt bij de opleiding voor de re-integratiecoaches.

Het vervolgonderzoek 'Pilot Voorspellers voor Werkhervatting' zal, onder andere, antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat zijn de voorspellende kenmerken voor werkhervatting?*
- Zijn deze voorspellers verschillend voor de diverse deelgroepen (bijvoorbeeld ouderen, allochtonen, mensen met ervaren gezondheidsklachten) ?*
- Kunnen profielen van werklozen worden samengesteld in relatie tot werkhervatting?*

Het doel is om werkcoach handvatten te bieden bij de diagnosestelling, begeleiding en re-integratie van werkzoekenden.

Dit kennismemo beschrijft de doelstelling en het onderzoeksproces van de pilot en geeft weer op welke momenten resultaten en rapportages te verwachten zijn. Het kenniscentrum van UWV zal tijdens het gehele onderzoeksproces regelmatig de opgedane kennis gericht delen met betrokkenen en geïnteresseerden (zowel intern als extern) door middel van publicaties in de UWV Kwartaalverkenning en kennismemo's en door het houden van kennisgesprekken en presentaties.

1 Inleiding

UWV verstrekt de werknemersuitkeringen en heeft daarnaast vooral de taak om er alles aan te doen om mensen (weer) aan het werk te helpen. Het is de ambitie voor de komende jaren om één van de beste publieke dienstverleners te zijn.

Voor de ondersteuning van WW-gerechtigden heeft UWV in 2005 Re-integratiecoaching ingevoerd, met als doel een klantgerichte en effectieve uitvoering te realiseren, gericht op een zo snel mogelijke en duurzame activering van uitkeringsgerechtigden. De re-

integratiecoach moet zich een beeld vormen van zowel de doelgroep (de werkloze) als de regionale arbeidsmarkt. Hij maakt daarbij een diagnose van de persoonlijke situatie van de klant en schat in of en wat voor dienstverlening nodig is voor de terugkeer naar werk. Re-integratiemiddelen worden alleen ingezet als dat echt nodig is. De twee belangrijkste onderdelen van re-integratiecoaching zijn:

- Een diagnose stellen van de klant om sterke en zwakke punten te onderkennen en de kansen en risico's op de arbeidsmarkt vast te stellen
- Een vorm van dienstverlening aanbieden die het beste past bij de klant, gegeven het doel van de kortste weg naar (duurzaam) werk.

Tot nu toe heeft de re-integratiecoach vooral te maken gehad met klanten die al wat langer werkloos zijn en met klanten die een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. De eerste intake en de begeleiding van kortdurende werklozen lag in handen van een CWI-adviseur, die zich vooral richtte op directe bemiddeling van werkzoekenden. Op 1 januari 2009 gaan CWI en UWV fuseren, waarbij de activiteiten gericht op werk samengebracht worden in één organisatieonderdeel, het WERKbedrijf. In de nieuwe situatie wordt de Werkcoach verantwoordelijk voor het bieden van dienstverlening waarin de klantvraag centraal staat en met als resultaat een snelle en efficiënte match van vraag en aanbod. Iedere werkzoekende moet binnen zes maanden actief aan de slag. Door een scherpe diagnose aan de kop zal een inschatting worden gemaakt voor welke klanten re-integratiemiddelen ingezet moet worden. Selectiviteit, effectiviteit en transparantie staan hierbij voorop.

Niet alle WW-cliënten hebben begeleiding nodig, het merendeel van de WW-klanten (rond de 80%) verlaat binnen een korte tijd de uitkeringssituatie. Een groot deel daarvan hervat het werk. Bij anderen wordt de uitkering beëindigd wegens het bereiken van de maximale duur of ziekte. Bij deze mensen is het risico op doorstromen naar een andere uitkeringssituatie (bijstand of arbeidsongeschiktheid) groot. Een deel blijft langdurig in de WW. Zowel de doorstromers als de langdurig werklozen zullen hulp nodig hebben bij de terugkeer naar de arbeidsmarkt.

Om meer maatwerk te kunnen leveren bij de begeleiding heeft UWV behoefte aan inzicht welke kenmerken voorspellend zijn voor een al dan niet snelle werkhervatting. Als deze kenmerken bekend zijn, kan UWV haar dienstverlening selectiever en gericht inzetten voor de groep mensen die dat nodig heeft. Aan de kop van het proces, bij het begin van werkloosheid, kan dan een zo goed mogelijk inschatting gemaakt worden welke cliënten wel of geen hulp nodig hebben bij hun terugkeer naar werk. Dat selectiviteit bij het inzetten van re-integratiemiddelen belangrijk is, blijkt inmiddels wel uit diverse netto-effectiviteitsstudies¹.

Bij het voorspellen van werkhervatting, kan onderscheid gemaakt worden tussen harde factoren en zachte factoren. Harde factoren zijn bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en arbeidshandicap. Daarover is veel bekend: zo weten we dat de kansen op werkhervatting hoger zijn bij jongeren, mannen, hoger opgeleiden en mensen zonder arbeidshandicap. Maar de zogeheten zachte factoren, zoals werkzoekintentie, gedrag, motivatie en ervaren gezondheid bleven tot nu toe onderbelicht terwijl de verwachting is dat ook deze factoren van invloed zijn op de kans op werk. Ook in de beleidsdoorlichting van het re-integratiebeleid begin 2008 is aan de orde gekomen dat zachte kenmerken een rol spelen bij de kans op werk. Een van de aanbevelingen uit de doorlichting is dat verder onderzoek "antwoord zou moeten geven op de vraag of het mogelijk is een behapbare set met vragen

¹ Zie bijvoorbeeld UKV 2008-I hoofdstuk 5, en UKV 2007 III en IV hoofdstuk 6.

te construeren waarmee voor de reïntegratie relevante zachte factoren adequaat kunnen worden gemeten².

2 Doelstelling en onderzoeksvragen pilot

Context: resultaten vooronderzoek

Het kenniscentrum van UWV heeft sinds 2005 onderzoek naar diagnosestelling en klantprofilering op de kennisagenda staan. In samenwerking met de kernfunctie Werk en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) is in 2005 een onderzoeksprogramma op dit thema gestart. Re-integratiecoaching was net gestart, vooral gericht op werklozen die nog in de beginfase van hun werkloosheid zaten (tussen een half jaar en een jaar). Langdurig werklozen bleven hierdoor nog buiten beeld. Om toch ook voor het zittend bestand op termijn meer maatwerk te kunnen leveren en om meer inzicht te krijgen in wat maakt dat sommige klanten zelf snel het werk hervatten en anderen langdurig werkloos blijven is gekozen voor een onderzoek met een tweeledige doelstelling³:

1. Hoe ziet het zittend bestand WW eruit? Wat zijn de arbeidsmogelijkheden van de langdurig werklozen? Welke belemmeringen ervaren werklozen bij het zoeken naar en het verkrijgen van werk?
2. Wat zijn mogelijke voorspellers voor (snelle) werkhervatting?

De nadruk ligt vooral op de zachte factoren. Eerst is in een uitgebreid literatuuronderzoek onderzocht welke factoren volgens wetenschap en praktijk een rol spelen bij werkhervatting. De bevindingen zijn in drie modellen te vatten (zie bijlage 1). Ten eerste een multidisciplinair model van Wanberg waarin zeven groepen variabelen de kans op werk voorspellen: arbeidsmarkt, menselijk kapitaal, sociaal kapitaal, obstakels, economische noodzaak, werkzoekgedrag en discriminatie. Het tweede is een gedragsverklarend model: de theorie van planmatig gedrag. Het model gaat er vanuit dat gedrag voortkomt uit de intentie tot gedrag. De intentie wordt weer beïnvloed door attitude (houding), de waargenomen sociale druk vanuit de omgeving en het vertrouwen in eigen vaardigheden (waargenomen controle). Het derde model, het motivatiemodel, probeert te verklaren waarom mensen kiezen voor bepaald gedrag.

De thema's uit de modellen zijn omgezet in vragenlijst-items. Het aantal uit te vragen items was zo groot dat besloten is om de vragenlijst op te knippen in drie deellijsten. Deze deelvragenlijsten zijn vervolgens in 2006 voorgelegd aan drie onderzoeksgroepen: langdurig werklozen, snelle werkhervatters en werkenden. Het onderzoek was cross-sectioneel, dat wil zeggen dat de drie groepen op het zelfde moment in de tijd zijn bevroegd, waarbij werkhervatters bij het invullen van de vragenlijst terug moesten denken aan de tijd dat ze nog werkloos waren.

Het vooronderzoek heeft inzicht gegeven in de 1^e onderzoeksvraag en een aantal kenmerken aan het licht gebracht waarin langdurig werklozen en werkhervatters van elkaar verschillen. Of de gevonden kenmerken ook daadwerkelijk voorspellend zijn voor snelle werkhervatting kon nog niet vastgesteld worden vanwege het retrospectieve karakter. Kenmerken zoals motivatie en ervaren gezondheid zijn maar op één moment vastgelegd, waarbij de

² Zie "Effecten van zachte kenmerken op de reïntegratie van de WWB, WW en AO populatie. Een literatuurstudie", SEOR in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, juli 2007.

³ De onderzoeksopzet is uitgebreid beschreven in kennismemo 07/12 "Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW"

gemoedstoestand van de ondervraagde op dat moment een rol speelt⁴. Daarbij speelde ook het opknippen van de vragenlijst een rol, waardoor de samenhang tussen variabelen uit de verschillende vragenlijsten niet onderzocht konden worden. Het helder krijgen van oorzaak en gevolg is noodzakelijk om een juiste diagnose aan de kop te stellen en hierdoor de dienstverlening beter te kunnen inzetten.

De 1^e onderzoeksvraag is inmiddels beantwoord, het zittend bestand is beter in beeld⁵ en de resultaten zijn voor zover mogelijk verwerkt in de opleiding voor de re-integratiecoach. Om ook antwoord te krijgen op de 2^e onderzoeksvraag is het nodig aan het begin van de werkloosheid een aantal kenmerken vast te leggen en vervolgens het uitkeringsverloop te volgen.

Doelstelling en onderzoeksvragen

De tweede doelstelling is om een hanteerbare set van persoons- en situatiekenmerken te vinden die voorspellend zijn voor werkhervatting. Een dergelijke set met kenmerken moet de werkcoach handvatten bieden voor begeleiding en re-integratie van werkzoekenden.

Vanuit bovenstaande doelstelling en invalshoeken hebben we de volgende onderzoeksvragen:

1. Op welke van de onderzochte kenmerken *verschillen* werklozen die het werk hervatten van de werklozen die niet het werk hervatten?
Het gaat om een vergelijking tussen werklozen die binnen 3 maanden, tussen de 3 en 6 maanden, tussen de 6 en 9 maanden en tussen de 9 en 12 maanden het werk hervatten en werklozen die na 12 maanden nog werkloos zijn.
2. Wat zijn de *voorspellende* kenmerken voor werkhervatting binnen 3, 6, 9 en 12 maanden ?
3. Kan een verkorte vragenlijst worden samengesteld met relevante items voor werkhervatting? Zodat UWV zo'n verkorte lijst kan implementeren als hulpmiddel voor de re-integratiecoach.
4. Zijn de resultaten bij de eerste twee onderzoeksvragen verschillend voor diverse deelgroepen van werklozen (op basis van bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, opleiding en gezondheid, etniciteit, andere kenmerken) ?
5. Kunnen profielen van werklozen worden samengesteld in relatie tot werkhervatting? Zo ja, welke en hoe zijn de profielen te diagnosticeren?
6. Zijn de gekozen theoretische modellen en onderliggende constructen bruikbaar?

3 Onderzoeksproces

Methode van onderzoek: schriftelijke vragenlijsten

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek hebben medewerkers van de Rijksuniversiteit Groningen en het kenniscentrum van UWV een wat kortere vragenlijst samengesteld (van meer dan 500 items in het vooronderzoek naar 151 items nu)⁶. Bijlage 3 beschrijft de onderwerpen van de vragenlijst. Deze vragenlijst wordt schriftelijk verstuurd

⁴ Bijvoorbeeld: werkhervatters beoordelen hun werkvermogen hoger dan de langdurig werklozen. Maar hebben de werkhervatters sneller het werk hervat wegens dat betere werkvermogen, of ervaren de langdurige werklozen na een jaar werkloosheid hun werkvermogen slechter door de langdurige werkloosheid?

⁵ Voor een uitgebreide beschrijving van de resultaten zie kennismemo 08/02 "Resultaten onderzoek zittend bestand WW", februari 2008.

⁶ De resultaten uit het vooronderzoek zijn uitvoerig onderzocht met behulp van factoranalyses, variantie-analyses en regressie-analyses om zo alleen potentieel goede voorspellers te selecteren.

naar personen die in de regio Noordwest een aanvraag voor een WW-uitkering hebben gedaan en/of een WW-uitkering toegekend gekregen⁷.

Om genoeg respons te krijgen wordt een jaar lang nieuw ingestroomde werklozen benaderd. In de praktijk betekent dit dat een jaar lang elke maand instromers in de WW eenmalig een vragenlijst krijgen toegestuurd, ongeveer binnen drie tot acht weken na registratie van de aanvraag. Uitgaande van een gemiddelde instroom in de regio Noordwest tussen de 2.000 en 2.500 personen betekent dat er in een jaar tussen 24.000 en 30.000 personen worden benaderd. De verwachte respons ligt op 20-25%. In mei 2008 zijn de eerste vragenlijsten verstuurd naar instromers in de boekmaanden maart en april 2008. In juni 2008 zijn vragenlijsten verstuurd naar instromers uit de boekmaand mei. Zo worden maandelijks vragenlijsten verstuurd. De laatste lichting zal in mei 2009 worden verstuurd naar instromers uit de boekmaand april 2009 (zie tabel 2 en bijlage 2 voor de planning).

Verwerking van de gegevens

De respondenten dienen de vragenlijst binnen tien dagen terug te sturen naar de Rijksuniversiteit Groningen door middel van een bijgesloten antwoordenvolp. Elke vragenlijst is voorzien van een volgnummer, wat door UWV gekoppeld is aan het burgerservicenummer van de respondent⁸. Door deze koppeling van nummers kan UWV maandelijks de werk- of werkloosheidssituatie van de respondenten volgen vanuit de administratieve bestanden van UWV. Zo kan onderzocht worden wie wel of niet het werk heeft hervat en binnen welke termijn. Bovendien hoeven kenmerken die vastgelegd zijn in de administratieve bestanden niet meer uitgevraagd te worden.

UWV selecteert vanuit de administratieve bestanden van de WW een aantal gegevens van de respondenten (zie bijlage 4 voor beschrijving van deze gegevens). Deze gegevens worden geanonimiseerd aan de onderzoekers⁹ geleverd, die vervolgens deze gegevens koppelen aan de vragenlijstresultaten. Hiermee kunnen de geregistreerde kenmerken en de uitgevraagde (voornamelijk zachte) kenmerken in verband worden gebracht met de situatie van de respondent (nog werkloos of het werk hervat binnen een bepaalde tijd).

De onderzoekers zullen de data controleren, verwerken en analyseren. De betrouwbaarheid van de vragenlijst en de toepasbaarheid van de verschillende modellen dienen te worden onderzocht. In totaal zeven rapportages zullen alle onderzoeksvragen beantwoord worden. Het hoofddoel is te onderzoeken welke factoren een significante bijdrage leveren aan het voorspellen van werkhervatting. Als blijkt dat de responsaantallen te laag zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden zullen de onderzoekers dit tijdig (in ieder geval voor eind 2008) aangeven.

Aandachtspunten

Bij de analyses zijn een aantal aandachtspunten te noemen:

- Afwijzingen: op het moment van het versturen van de vragenlijst is nog niet van iedere werkloze bekend of de uitkering wordt toegekend of afgewezen. Als in een later stadium blijkt dat de uitkering is afgewezen moeten de gegevens van de respondent niet meegenomen worden in de analyses.

⁷ Aan de kernfunctie Werk is gevraagd welke regio in aanmerking zou komen voor de pilot. De regio Noordwest wilde graag meewerken.

⁸ In de begeleidende brief van UWV wordt vermeld dat door het terugsturen van de vragenlijst de respondent toestemming geeft voor het kunnen koppelen van gegevens.

⁹ Onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen en vanaf juli 2008 van het Universitair Medisch Centrum Groningen, zie paragraaf projectorganisatie.

- Beëindiging van de uitkering wegens andere reden dan werkhervatting: uitkeringen worden ook beëindigd wegens het overlijden van de persoon, ziekte, het bereiken van de maximale duur, het bereiken van de 65-jarige leeftijd, maatregelen etc. Voor elke reden moet een besluit worden genomen of en hoe de gegevens van de respondent worden verwerkt in de analyses. Twee categorieën vragen extra aandacht: maximum duur en ziekte. Als de maximum duur wordt bereikt volgt daarna vaak werkhervatting. Deze is dan echter niet geregistreerd in de administratieve bestanden van de WW maar zal in een later stadium uit de Polisadministratie gehaald kunnen worden. Bij ziekte kan men of na enige tijd weer in de WW terecht komen of men stroomt door naar een arbeidsongeschiktheids-situatie.
- Sluitingstermijn respons: de respondent dient binnen tien dagen de vragenlijst terug te sturen. Naarmate een werkloze langer wacht met het invullen, kan zijn gemoedstoestand en werkloosheidsituatie veranderen. Een laat ingevulde lijst kan dan een vertekend beeld geven van de situatie. Alleen vragenlijsten die binnen vier weken na het versturen van de vragenlijst binnen komen dienen in de analyses te worden opgenomen (datum retour vragenlijst \leq 28 dagen na datum versturen vragenlijst).
- Responsanalyse: Komt de respons overeen met populatie in Noordwest en is Noordwest representatief voor heel Nederland? Deze analyse zal door het kenniscentrum uitgevoerd worden.
- Responsaantallen: om de analyses goed uit te voeren zullen er minimaal 1.893 werkhervatters moeten zijn onder de respons.

Optionele analyses

Naast de geplande analyses op de gekoppelde WW-bestanden en vragenlijstresultaten zijn diverse aanvullende analyses en onderzoeken mogelijk, zoals:

- Dienstverlening: wordt er dienstverlening ingezet, zo ja, wanneer en wat voor dienstverlening?
- Dienstverband: wat is de aard van het dienstverband, in welke sector is men aan het werk gegaan?
- Bijstand: stromen werklozen na de WW door naar de bijstand en zo ja, wat zijn de kenmerken van de doorstromers?
- Arbeidsongeschiktheidsregelingen: komen werklozen uit arbeidsongeschiktheidsregelingen en/of stromen ze na de WW in een arbeidsongeschiktheidsregeling, zo ja, wat zijn de kenmerken van deze doorstromers?
- Handhaving: zijn er maatregelen ingezet en wanneer?
- Terugval in de uitkering: komen cliënten na werkhervatting weer terug in een WW-uitkering? Zo ja, na hoeveel tijd en wat zijn de kenmerken van deze terugvallers?

Om deze analyses te kunnen uitvoeren zijn extra koppelingen nodig met administratieve bestanden (zoals Polis voor inkomstenverhoudingen en SIR en SONAR voor dienstverlening). Op korte termijn is hier bij het Kenniscentrum geen capaciteit voor beschikbaar. In een later stadium zal vastgesteld worden of deze analyses uitgevoerd gaan worden en zo ja door wie, medewerkers van het kenniscentrum van UWV of door een andere partij.

4 Rapportage

Het kenniscentrum ontvangt maandelijks een responsoverzicht (aantallen en volgnummers). Ook wordt, indien relevant, (anoniem) teruggekoppeld aan het kenniscentrum of er bij de onderzoekers telefoontjes of emails zijn binnen gekomen van cliënten naar aanleiding van het versturen van de vragenlijst.

In principe leveren de onderzoekers elk kwartaal een rapportage. De eerste rapportage wordt verwacht half november 2008. Voorafgaand aan de rapportage zal er afstemming zijn tussen het kenniscentrum UWV en de onderzoekers over de gekozen methodiek en analyses.

Tabel 1: Overzicht oplevering rapportages en inhoud

Rapportage	Wanneer	Aantal instroomcohorten met een werkloosheidsduur van minimaal/ een werkhervatting binnen			
		3 maanden	6 maanden	9 maanden	Twaalf maanden
1	November 2008	3	0	0	0
2	Februari 2009	6	3	0	0
3	Mei 2009	9	6	3	0
4	Augustus 2009	12	9	6	3
5	November 2009		12	9	6
6	Februari 2010			12	9
7 Eindrapportage	Mei/juni 2010				12

De eerste rapportage zal, naast een responsoverzicht, een beeld moeten opleveren van de verschillen tussen werkhervatters binnen drie maanden en de nog werklozen.

De tweede rapportage geeft een vernieuwd beeld van verschillen tussen werkhervatters binnen drie maanden en werklozen doordat er meer instroomcohorten bekeken worden. Daarnaast geeft het inzicht in de verschillen tussen werkhervatters binnen zes maanden en de nog werklozen.

De derde rapportage geeft een vernieuwd beeld van de resultaten binnen drie en zes maanden, doordat er meer cohorten bekeken worden. Daarnaast geeft het inzicht in de verschillen tussen werkhervatters binnen negen maanden en de nog werklozen.

De vierde rapportage geeft een vernieuwd beeld van de resultaten binnen drie, zes en negen maanden, doordat er meer cohorten bekeken worden. Daarnaast geeft het inzicht in de verschillen tussen werkhervatters binnen twaalf maanden en de nog werklozen. Alle instroomcohorten (twaalf) zijn nu minimaal drie maanden gevolgd. Er kan nu ook definitief bepaald worden wat de voorspellers voor werkhervatting binnen drie maanden zijn.

De vijfde rapportage geeft een vernieuwd beeld van de resultaten binnen zes, negen en twaalf maanden, doordat er meer cohorten bekeken worden. Alle instroomcohorten (twaalf) zijn nu minimaal zes maanden gevolgd. Er kan nu ook definitief bepaald worden wat de voorspellers voor werkhervatting binnen zes maanden zijn.

De zesde rapportage geeft een vernieuwd beeld van de resultaten binnen negen en twaalf maanden, doordat er meer cohorten bekeken worden. Alle instroomcohorten (twaalf) zijn nu

minimaal negen maanden gevolgd. Er kan nu ook definitief bepaald worden wat de voorspellers voor werkhervatting binnen negen maanden zijn.

De eindrapportage besteedt aandacht aan zowel de verschillen tussen groepen als de voorspellers voor werkhervatting binnen drie, zes, negen en twaalf maanden. Daarnaast worden klantprofielen beschreven.

Het kenniscentrum van UWV zal regelmatig de opgedane kennis toegankelijk maken en gericht delen door middel van publicaties in de UWV Kwartaalverkenning en kennismemo's en het houden van kennisgesprekken en presentaties.

5 Projectorganisatie

De projectorganisatie ligt in handen van medewerkers van het kenniscentrum van UWV. Het kenniscentrum van UWV zorgt voor de adresgegevens, selectie van de te benaderen personen, het drukken en versturen van de vragenlijst, een voorbeeldinstructie en twee begeleidende brieven (van UWV en van de Rijksuniversiteit Groningen). Het kenniscentrum van UWV is ook verantwoordelijk voor het aanleveren van de te koppelen gegevens vanuit de administratieve bestanden.

De eerste stappen in het project, zijn in navolging van het vooronderzoek, uitgevoerd door medewerkers van de Rijksuniversiteit Groningen. Het opstellen van de vragenlijst en de verwerking van vragenlijsten over de eerste vier maanden is in samenwerking met en door medewerkers van de RUG en een stagiair uitgevoerd. Per 1 juli 2008 is het project in goed overleg overgedragen aan het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). Vanuit het UMCG begeleidt een senioronderzoeker het onderzoek. Het UMCG zorgt ervoor dat:

- Onderzoeksmedewerkers van UMCG twee dagdelen per week telefonisch bereikbaar zijn voor vragen van cliënten.
- Onderzoeksmedewerkers van UMCG de mailbox beheren waar cliënten met vragen naartoe kunnen mailen.
- De teruggestuurde vragenlijsten ingevoerd en gecontroleerd worden.
- Responsgegevens maandelijks gestuurd worden naar UWV (bestand met volgnummers).
- De responsgegevens gekoppeld worden aan de aanvullende administratieve gegevens.
- Rapportages worden opgeleverd op de vastgestelde momenten.
- Een tijdig signaal wordt afgegeven indien de benodigde responsaantallen niet gehaald zullen worden.

Het kenniscentrum van UWV zorgt voor gerichte deling en verspreiding van de opgedane kennis ter ondersteuning van de uitvoering, het beleid en de vakontwikkeling van de professionals (werkcoach).

6 Planning

Tabel 2 geeft weer wanneer de vragenlijsten verstuurd worden, op welke momenten data worden overgedragen tussen de partijen en wanneer de rapportages worden opgeleverd (zie ook tabel 1 en bijlage 2).

Het kenniscentrum van UWV heeft de intentie om in UWV Kwartaalverkenning 2008 IV de eerste tussentijdse resultaten te publiceren.

Indien blijkt dat de benodigde responsaantallen (nodig voor de beantwoording van de gestelde onderzoeksvragen) niet gehaald zullen worden, zal voor eind 2008 in overleg met de onderzoekers een beslissing worden genomen over aanpassen van het onderzoeksplan. Indien extra of langduriger onderzoek nodig blijkt, zal een aangepast plan met offerte worden opgesteld.

Tabel 2: planning versturen vragenlijst en dataoverdrachten

Versturing vragenlijst	respons tot uiterlijk	responstabel van UMCG naar KC	WW data van KC naar UMCG	rapportage van UMCG	gekoppelde data van UMCG naar KC
19-mei-08*	16-jun-08				
19-mei-08	16-jun-08				
20-jun-08	18-jul-08				
18-jul-08	22-aug-08	1-sep-08	15-okt-08	nov-08	nov-08
22-aug-08	19-sep-08	29-sep-08			
19-sep-08	17-okt-08	27-okt-08			
17-okt-08	21-nov-08	1-dec-08	15-jan-09	feb-09	feb-09
21-nov-08	19-dec-08	5-jan-09			
19-dec-08	16-jan-09	26-jan-09			
16-jan-09	20-feb-09	2-mrt-09	15-apr-09	mei-09	mei-09
20-feb-09	20-mrt-09	30-mrt-09			
20-mrt-09	17-apr-09	27-apr-09			
17-apr-09	22-mei-09	1-jun-09	15-jul-09	aug-09	aug-09
22-mei-09*	19-jun-09	29-jun-09			
			15-okt-09	nov-09	nov-09
			15-jan-09	feb-10	feb-10
			15-apr-09	jun-10	jun-10

*Omdat de maart instroom van 2008 pas half mei een vragenlijst heeft gekregen en mogelijk de resultaten daarvan mogelijk niet helemaal representatief zijn wordt in 2009 de instroom van maart nogmaals benaderd. Ter controle wordt tevens de instroom van april benaderd.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Theoretische modellen

Model van Wanberg

Arbeidsmarktvrage	Zelfrapportage over de ervaren arbeidsmarkt
Menselijk kapitaal	Arbeidskwalificaties zoals vaardigheden, werkervaring, opleiding en andere persoonsgebonden karakteristieken
Sociaal kapitaal	Instrumentele, informatieve of emotionele steun van de omgeving
Obstakels	Situationele factoren, persoonlijke belemmeringen, gezondheid
Economische noodzaak	Financiële bronnen, gezinssituatie
Werkzoekgedrag	Intensiteit, kwaliteit, helderheid van het zoeken naar werk
Discriminatie	Op niet werk gerelateerde aspecten als leeftijd, geslacht, etniciteit

Motivatiemodel (te zien als onderdeel van het menselijk kapitaal)

Dit is gebaseerd op de verwachtingstheorie van Vroom. Deze theorie, ook wel VIE-theorie (Valence-Instrumentality-Expectancy) of instrument-taliteitstheorie genoemd, probeert te verklaren hoe mensen kiezen tussen verschillende gedragingen. Bij dit keuzep proces spelen de volgende factoren een rol:

1. Expectancy: ben ik in staat de actie uit te voeren?
2. Instrumentaliteit: leidt de actie tot de vastgestelde uitkomsten?
3. Valentie: hoeveel waarde hecht ik aan de uitkomsten?

In dit model is motivatie afhankelijk van hoe graag men iets wil en de kans dat het ook lukt. Naast deze aspecten van motivatie spelen ook andere begrippen een rol zoals attributie en zelfvertrouwen. De attributietheorie beschrijft hoe mensen oorzaken van eigen en andermans gedrag of situatie verklaren. Het maakt voor de motivatie namelijk uit of succes of falen worden toegeschreven aan het eigen handelen of aan andere, externe, factoren.

Theorie van gepland gedrag (TPB)

Deze theorie probeert een verklaring te geven voor het al dan niet vertonen van een bepaald gedrag, in dit geval het werkzoekgedrag. In het model is de intentie van de persoon de belangrijkste determinant voor het gedrag zelf. De intentie wordt bepaald door drie factoren:

- a. de subjectieve norm, ofwel de waargenomen sociale druk om het gedrag uit te voeren
- b. de attitude, opvattingen over de gevolgen van het gedrag
- c. Waargenomen controle, het geloof in eigen succes voor het vertonen van het gedrag (self efficacy).

Bijlage 2: Planning versturen vragenlijst en doorlooptijden dataverzameling

Instroom WW	Versturing vragenlijst	Eerste resultaten	Resultaten 1 kwartaal	Resultaten 2 kwartalen	Resultaten 3 kwartalen	Resultaten 4
200803*	19-mei-08	jul-08	WW Data t/m 200806	WW data t/m 200809	WW data t/m 200812	WW data t/m 200903
200804	19-mei	jul-08	WW Data t/m 200807	WW data t/m 200810	WW data t/m 200901	WW data t/m 200904
200805	20-jun	aug-08	WW data t/m 200808	WW data t/m 200811	WW data t/m 200902	WW data t/m 200905
200806	18-jul	sep-08	WW data t/m 200809	WW data t/m 200812	WW data t/m 200903	WW data t/m 200906
200807	22-aug	okt-08	WW data t/m 200810	WW data t/m 200901	WW data t/m 200904	WW data t/m 200907
200808	19-sep	nov-08	WW data t/m 200811	WW data t/m 200902	WW data t/m 200905	WW data t/m 200908
200809	17-okt	dec-08	WW data t/m 200812	WW data t/m 200903	WW data t/m 200906	WW data t/m 200909
200810	21-nov	jan-09	WW data t/m 200901	WW data t/m 200904	WW data t/m 200907	WW data t/m 200910
200811	19-dec	feb-09	WW data t/m 200902	WW data t/m 200905	WW data t/m 200908	WW data t/m 200911
200812	16-jan	mrt-09	WW data t/m 200903	WW data t/m 200906	WW data t/m 200909	WW data t/m 200912
200901	20-feb-09	apr-09	WW data t/m 200904	WW data t/m 200907	WW data t/m 200910	WW data t/m 201001
200902	20-mrt-09	mei-09	WW data t/m 200905	WW data t/m 200908	WW data t/m 200911	WW data t/m 201002
200903	17-apr-09	jun-09	WW data t/m 200906	WW data t/m 200909	WW data t/m 200912	WW data t/m 201003
200904*	22-mei-09	jul-09	WW data t/m 200907	WW data t/m 200910	WW data t/m 201001	WW data t/m 201004

*Omdat de maart instroom van 2008 pas half mei een vragenlijst heeft gekregen en mogelijk de resultaten daarvan mogelijk niet helemaal representatief zijn wordt in 2009 de instroom van maart nogmaals benaderd. Ter controle wordt tevens de instroom van april benaderd.

De instroom van maart 2008 wordt als test beschouwd en zal niet meegenomen worden in de eindanalyses. De WW-data uit de administratieve bestanden komen beschikbaar ongeveer een tot twee weken na de verslagperiode. Dus uiterlijk half oktober 2008 zijn de WW-data t/m september 2009 beschikbaar. Dit betekent dat de instroom van de maanden april t/m juni (3 cohorten) minimaal drie maanden gevolgd kunnen worden.

Half januari 2009 komen de WW-data t/m december 2008 beschikbaar. Nu kunnen de instroommaanden april t/m september (6 cohorten) minimaal drie maanden gevolgd worden en de instroommaanden april t/m juni (3 cohorten) minimaal een half jaar.

Half april 2009 komen de WW-data t/m maart 2009 beschikbaar. De instroommaanden april t/m december (9 cohorten) kunnen drie maanden gevolgd worden, de instroommaanden april t/m september (6 cohorten) kunnen een half jaar gevolgd worden en de instroommaanden april t/m juni (3 cohorten) kunnen negen maanden gevolgd worden.

Half juli 2009 komen de WW-data t/m juni 2009 beschikbaar. De instroommaanden april t/m maart 2009 (12 cohorten) kunnen drie maanden gevolgd worden, de instroommaanden april t/m december (9 cohorten) kunnen een half jaar gevolgd worden, de instroommaanden april t/m september (6 cohorten) kunnen negen maanden gevolgd worden en de instroommaanden april t/m juni 2008 (3 cohorten) kunnen een jaar gevolgd worden.

Om alle twaalf instroomcohorten (april 2008 t/m maart 2009) minimaal een jaar te kunnen volgen moet de WW-data verzameld worden t/m maart 2010. Dat betekent dat in april 2010 de gegevens beschikbaar komen voor een eindanalyse.

Bijlage 3: onderwerpen vragenlijst Pilot

Onderwerp	Model	Voorbeeldvragen/stellingen	Aantal items
Algemene vragen			15
Financiële noodzaak	Wanberg: economische noodzaak	Hoe belangrijk is het voor u financieel gezien om binnen twee maanden een betaalde baan te vinden?	1
Werkzoekgedrag	TPB, Wanberg: werkzoekgedrag	Heeft u naar aanleiding van vacatures sollicitatiebrieven verstuurd naar mogelijke werkgevers?	10
Job search self efficacy (vertrouwen in zoeken naar werk)	TPB, Wanberg: menselijk kapitaal	Ik kan een goede indruk maken tijdens sollicitatiegesprekken	12
Job search attitude (houding)	TPB, Wanberg: menselijk kapitaal	Het zoeken naar een baan vind ik voor mijzelf: nadelig.....voordelig	4
Subjectieve norm (waargenomen sociale druk vanuit de omgeving)	TPB, Wanberg: menselijk kapitaal	Hoe belangrijk vinden de volgende personen dat u betaald werk zoekt?	6
Sociale steun	Wanberg: sociaal kapitaal	Ik heb contact met mensen die me kunnen helpen bij het vinden van een baan.	5
Werkzoekintentie	TPB, Wanberg: werkzoekgedrag	Ik ben van plan de komende maand er alles aan te doen om werk te vinden	6
Belemmeringen	Wanberg: obstakels + discriminatie	In hoeverre vormen "lichamelijke gezondheidsproblemen" volgens u een belemmering voor de werkgever om u aan te nemen	12
Job search quality (kwaliteit van het solliciteren)	Wanberg: werkzoekgedrag	In welke mate voert u de genoemde activiteit uit: "voor een sollicitatiegesprek informatie opzoeken over de functie"	3
Arbeidsmotivatie	Motivatie, Wanberg: menselijk kapitaal	Werk betekent voor mij meer dan alleen maar geld verdienen	5
Nadelen van niet werken	Wanberg: menselijk kapitaal	In welke mate geldt voor u de volgende nadelen van niet-werken: "je nutteloos voelen"	13
Zelfvertrouwen	Motivatie, Wanberg: menselijk kapitaal	Ik vind dat ik een aantal goede kwaliteiten bezit	10
Attributies (toeschrijven van een oorzaak aan gedrag)	Motivatie, Wanberg: menselijk kapitaal	Ik denk dat werklozen geen baan hebben omdat zij het niet hard genoeg proberen	14
Acceptatiebereidheid	Wanberg: arbeidsmarkt	Hoe acceptabel vindt u de volgende kenmerken van werk: "werk onder uw niveau"	13
Wensen t.a.v. een baan	Wanberg: obstakels	Hoe belangrijk is het volgende aspect van een baan voor u: "zeer gevarieerd werk"	6
VOEG (vragen over ervaren gezondheid)		Heeft u vaak een gevoel van moeheid?	13
Werkvermogen		Hoe beoordeelt u uw werkvermogen op dit moment als u kijkt naar de lichamelijke eisen die werk aan u zou stellen?	3

Bijlage 4: Gegevens uit de statistiekbestanden

Kenmerk	Omschrijving	Bestand
Boekmaand	maand waarin de aanvraag of toekenning geregistreerd wordt	WOS
Datum aanvraag WW	datum waarop de compleet ingediende aanvraag (intake) van een WW-uitkering ontvangen is.	WOS
Datum ontvangst vragenlijst	Datum waarop cliënt vragenlijst thuis krijgt	Aangemaakt
Geslacht		WIN
Datum einde WW	De datum waarop het recht op uitkering WW eindigt.	WIN
Datum maximum duur WW	Uiterste datum waarop, volgens artikel 42, 49 en 52g WW, recht op uitkering bestaat.	WIN
Arbeidspatroon	Het gemiddeld aantal uren waarop per week arbeid is verricht in de dienstbetrekking(en) waaruit de werkloosheid is voortgekomen.	WIN
Werkloosheidsomvang	Het aantal uren waarop het recht op WW-uitkering bestaat	WIN
Reden einde WW	reden van het beëindigen van een WW-recht	WIN
Lopend	Indicator of laatste registratie in boekmaand een lopend recht is	WIN
Beeindigd	Indicator of laatste registratie in boekmaand een beëindiging is	WIN
Begindatum	Datum aanvang WW (vanuit WOS of vanuit WIN) of datum aanvraag WW (als datum aanvang meer dan drie maanden ligt voor de datum aanvraag)	Afgeleid uit WOS en WIN
Leeftijd	Leeftijd op het moment van ontvangst vragenlijst	WIN
Bedrijfstak	Bedrijfstak waaruit de werkloosheid is ontstaan	WIN
Maximum duur in weken	Verschil tussen datum maximum duur en begin datum	Afgeleid uit WIN
Duur bij einde WW in weken	Verschil tussen datum einde WW en begin datum	Afgeleid uit WIN
Opleidingsniveau	Opleidingsniveau zoals bepaald door CWI adviseurs	CWI
Opleidingsrichting	Richting volgens SOI-indeling	CWI
Bemiddelingsberoep	Beroep waarnaar cliënt bemiddeld wordt	CWI
Laatst uitgeoefende beroep		CWI

Bijlage 5: Literatuurlijst

Kenniscentrum UWV (2007). *Kennismemo 07/12 Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW*

Kenniscentrum UWV (2008). *Kennismemo 08/02 Resultaten onderzoek zittend bestand WW*

Schellekens, J.M.H. (augustus 2007), *Onderzoek naar langdurig werklozen en snelle werkhervatters. Een vergelijking op harde en zachte kenmerken*, Rijksuniversiteit Groningen

Steegen, D. (augustus 2008) *Is werkhervatting te voorspellen? Een longitudinaal onderzoek onder recente werklozen*. Masterthese Arbeids-, Organisatie-, en Personeelspsychologie. Rijksuniversiteit Groningen.

Wanberg, C.R., Song, Z. & Hough, L. M. (2002), Predictive validity of a multidisciplinary model of reemployment success. *Journal of Applied Psychology*, 81, 1100 – 1120.